

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F.J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 283. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg10-shoot-idm140342679430672/facsimile.pdf> (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

NOTER

- uægte, aandsvag Søn af Filip af Makedonien. – *Bion* (3. Aarh. f. Kr.), gr. Filosof og Digter. Fra Diogenes Laertios 4,7,46-47. – *Antigonos*, se Note til S. 92. – *Hørekippe*, Bordel. – *Antisthenes* (f. ca. 450 f. Kr.), gr. Filosof. Fra Diogenes Laertios 6,1,4.
- S. 164. *Publicum*, det Offentlige. – *Education*, Opdragelse. – *Misgeburt*, Misfostre. – *Monstra*, Vanskabninger. – *Skønsomhed*, Dømmekraft. – *sequere naturam*, Apollonoraklets Svar til Cicero. Plutark, Ciceros Liv.
- S. 165. *Affection*, Forkærlighed, Yndest. – *Maneuvers*, egl. Arbejde udført ved Hjælp af Haanden. – *Metamorphosis*, Forvandling. – *An histrio etc.*, lat. Skal en Skuespiller paa Scenen have Øje for det som den Vise ikke kan se i Live? Cicero, *De officiis* 1,31,114. – *Antisthenes*, fra Diogenes Laertios 6,1,8.
- S. 166. *bliv Lys*, 1. Mosebog 1,3. – *Anseelse af*, Hensyn til. – *Mihl etc.*, Saadan er jeg nu nødt til at gøre; gør som du maa. Terentius, *Heautontimorumenos* 80. – *superficielle*, overfladiske. – *applicere sig paa*, uddanner sig til.
- S. 167. *Oleum etc.*, Vi har spildt vor Olie og Ulejlighed. Se Note til S. 119. – *Persiske Love*, fremstillet hos Xenophon, *Cyropædia* 1, 2, 2 ff. – *Obscœnum etc.* Hvad der ikke er usømmeligt i Gerning, er det ej heller i Tale. Thi Handling plejer at være værre end Ord. – *de Lacedæmonier*, Spartanerne. – *Epaminondas* (d. 362 f. Kr.), thebansk Statsmand og Feltherre. – *Themistokles* (d. ca. 460 f. Kr.), athensk Statsmand.
- S. 168. *nihil etc.*, lat. intet bliver uanstændigt uden gennem Tvang. – *handledes om*, drøftedes. – *Læg*, Musik. – *Materien*, Emnet.
- S. 169. Cicero, *De legibus* 2,9,22. – *Senecæ Vidnesbyrd*, *De tranquillitate* 17,4. – *Scipio*, Africanus den Ældre (d. 183 f. Kr.), romersk Konsul og Feltherre. – *Scipio triumphale etc.*, lat. Scipio bevægede hint Triumf- og Militærlegeme i Rytme. – *Sallustius*, i *Caecilias Liv* 25, 2. – *Sempronia*, gift med D. Junius Brutus, Konsul 77 f. Kr. – *Philippus*, fra Plutark, Perikles' Liv. – *særdæles*, udprægede. – *Jakob I* (1566-1625) fra Rapin, *Histoire d'Angleterre*, VII, 1725, 119. – *Sabbathen*, Hviledagen. – *Rigueur*, Strenghed. – Cicero, *De officiis* 1,35,127. Frit Citat; Cicero anfører iøvrigt ikke andres Udsagn, men taler i eget Navn. – *Fortrydelsen*, Vreden.
- S. 170. *exprimeres*, udtrykkes. – *offendere*, støder. – *censureref*, kritiseret. – *de Cretenser*, hos Valerius Maximus 7,2, Ext. 18, cit. Montaigne I. Bog, Kapitlet Om Vanens Magt etc. – *Spartæ etc.*, lat. Hvad der kaldes »Gravitet« (dvs. Værdighed) i Sparta, kaldes »Hovmod« i Athen; hvad der er Ære hos Grækerne, er Vanære hos Ausonierne (dvs. Italienerne). Holbergs *Epigr.* II, 96, Vers 3-4. – *Fripstighed*, Frimodighed. – *Pœnhet*,

MORALSKE TANKER

- Knibskhed. – *et vist Land*, Jubo; fortælles af den portugisiske Jesuittermissionær Lobo (d. 1678) i dennes bl. a. til Fransk oversatte Rejseskildring: *Voyage historique d'Abissinie du R. P. Jérôme Lobo* (Amsterdam 1728, 8°) 1, 29. – *Civilitet*, Høflighed.
- S. 171. *Montagne*, Montaigne, Essais 2. Bog, Kapitlet: Forsvar for Raymond de Sebonde. – *afritze*, afbilde. – *offerere*, tilbyde.
- S. 172. *salva venia*, lat. med Forlov. – *alamodisk*, moderne. – *Modestie*, Ærbarhed. – *Sentencer*, Domme. – *Clemens* fra Alexandria (d. ca. 200), kristen Lærer. – *Lactantius* (o. 300), lat. Apologet. – *Chrysostomus* (d. 407), gr. Kirkefader.
- S. 173. *Fontanges*, Hovedpynt af vifteformet, opstaaende Kniplinger og Baand. – *Guerre des Capuchons*, Strid inden for Fransiskanerordenen i Beg. af 14. Aarh. – *den Tartariske Regjering*. Den mongolske Stamme Tatarerne, der under Djengis Khan ca. 1200 erobrede Kina og Centralasien. – *haanligere*, mere vanærende.
- S. 174. *Olympias* (d. 316 f. Kr.), Moder til Alexander den Store. – *Lucretia*, overført om en kysk Kvinde. – *Culta etc.*, Citat og Oversættelse fra Peder Syvs Ordsprog, I, 1682, 230.
- S. 175. *Urbs etc.* Hvadsomhelst Staden tror paa, det tror ogsaa A. blindt paa; derfor kaldes han en sanddru og paalidelig Mand. Du, Th., tror ikke paa noget uden efter foretagen Undersøgelse; derfor kaldes du en Løgner og Kætterhøvding. – *det Romerske Sæde*, Pavemagten. – *Examen*, Undersøgelse.
- S. 176. *for Reformationen*, før R. – *endda*, endnu. – *tilligemed*, samtidig.
- S. 177. *Infalibilitet*, Ufejlbarehed. – *Confessioner*, Trosbekendelser. – *selvsomme*, sælsomme. – *Reformatorum Meritæ*, Reformatorers Fortjenester. – *fornemmeligen*, først og fremmest.
- S. 178. *offereret*, tilbudt. – *Persvasioner*, Overtalelser, Argumentationer. – *Øyenskalke*, Hyklere. – *Qvinden*, fra Selden, Table Talk, Kap. Clergy, Stk. 2. – *paaataes*, staa paa. – *il credere e di cortesia*, ital. Troen er af Høflighed.
- S. 179. *L'Abbé de St. Pierre* (1658-1743), i *Ouvrages*, Bd. XII, 1737, 248-51. – *som sagt*, det, som er sagt. – *Missionariers Foretagende*, se Note til S. 64. – *confunderes*, forvirres. – *begegnede*, mødte.
- S. 180. *Fidecommis*, Gods eller Kapital der arves efter særlige Regler. – *Education*, Opdragelse. – *Convertisseur*, Omvender. – *særdeles*, speciel.
- S. 181. *G. Arnold*. Holberg sigter til den pietistiske Kirkehistorikers Unpartheische Kirchen- und Ketzerhistorie (1699-1700). – *laborerer*, plages. – *underforsket*, udforsket. – *heterodoxe*, stridende mod den rette Lære. – *horreur*, Rædsel.